

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/aparat-bezpieczenstwa/38710,Pogrom-kielecki-oczami-swiadka.html>

DODATEK SPECJALNY
IPNI
GAZETA POLSKA
NIEZALEZNA
PAMIĘCI NARODOWEJ

POGROM KIELECKI — OCZAMI ŚWIADKA

W tym roku obchodzimy 62. rocznicę wydarzeń w Kielcach z 4 lipca 1946 r. Narosło wokół nich wiele stereotypów, emocji i zafałszowań. Instytut Pamięci Narodowej, dążąc do pełnego wyjaśnienia tamtej tragedii, przygotowuje kolejny tom opracowania „Wokół pogromu kieleckiego”, zawierający wiele cennych i nieznanych dotąd faktów i dokumentów. Najnowszy tom, który ma się ukazać na przełomie sierpnia i września bieżącego roku, jest już drugim z tej serii (pierwszy został opublikowany w 2006 r.). Chcąc przybliżyć czytelnikom tę złożoną tematykę, prezentujemy wywiad z członkiem zespołu redakcyjnego „Wokół pogromu kieleckiego”, sędzią Andrzejem Jankowskim, wieloletnim dyrektorem Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Kielcach, a w czasie wydarzeń 4 lipca 1946 r. mieszkańcem Kielc. Wywiad przeprowadził dr Leszek Bukowski, naczelnik kieleckiej Delegatury Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej IPN.

Panie Sędzio, próbując znaleźć odpowiedź na pytanie dotyczące przyczyn oraz przebiegu tragicznych wydarzeń z 4 lipca 1946 r. w Kielcach, w trakcie których śmierć z rąk „mieszkańców Kielc” poniosło 37 Żydów, trzeba zapytać, skąd w mieście znaleźli się Żydzi?

Kielce były miastem kościelnym biskupim i właściwie poważniejszą rolę w historii nie odgrywały. Statuty miast kościelnych pozwalały zamieszkiwać w miastach wyłącznie katolikom. Żydzi pojawili się w Kielcach jako stali mieszkańcy po powstaniu styczniowym, po ukazie carskim tzw. komisji regulacyjnej, która wprowadziła jednakość praw dla miast, które dotychczas różniły się między sobą. Tuż przed powstaniem wiele zakazów dotyczących Żydów, m.in. wprowadzonych przez zaborcę rosyjskiego, zniosł Aleksander Wielkopolski. Ich liczba w Kielcach szybko rosła. Według statystyki niemieckiej z I połowy 1940 r. Kiel-

ce liczyły 80 tys. mieszkańców, w tym 20 tys. Żydów.

Stosunek Żydów i Polaków do Niemiec był zbliżony

Czy stosunki polsko-żydowskie w okresie międzywojennym między zwykłymi mieszkańcami Kielc były dobre, złe, a może normalne, jak wśród sąsiadów?

Stosunki między mieszkańcami polskimi i żydowskimi nie różniły się od tych,

Pogrom kielecki - oczami świadka

OKRES HISTORYCZNY

(1945-1948) Pierwsze lata Polski Ludowej

05.07.2008

COFNIJ SIĘ